

Nie mam wątpliwości, że realizacja projektów w ramach tzw. małych grantów to ogromna satysfakcja i czysta przyjemność. Uśmiechnięte twarze dzieci spełniających swoje marzenia oraz łzy radości i wzruszenia na twarzach rodziców podziwiających efekty pracy swoich pociech to największa nagroda za trud włożony w organizację i realizację przedsięwzięcia. Bezinteresowne i szczerze zaangażowanie społeczników, pedagogów i mieszkańców to znakomity dowód na to, że działając wspólnie, można zdziałać wiele dobrego.

Paweł Rudkowski, koordynator projektu

Wykorzystaj swój talent. Upowszechnianie edukacji artystycznej na terenie Gminy Polkowice

Działanie 9.5 Oddolne inicjatywy edukacyjne na obszarach wiejskich

Projektodawca: Gmina Polkowice

Wartość projektu: 46 642,39 zł

Okres realizacji projektu: 1.09.2009 r. – 30.04.2010 r.

Artystyczna edukacja dzieci i młodzieży

Gmina Polkowice od lat stawia na rozwój oświaty i kultury, dążąc do zapewnienia dzieciom i młodzieży jak najlepszych warunków do nauki oraz realizacji własnych zainteresowań. Możliwość przygotowania atrakcyjnej i wykraczającej poza standardowy program nauczania oferty edukacyjno-artystycznej w oparciu o środki unijne to szansa, której nie można było przegapić, szczególnie że wiele z zaproponowanych działań dostępnych jest na co dzień jedynie w ośrodkach wielkomiejskich.

Celem projektu stało się zatem pobudzenie środowisk lokalnych i zwiększenie ich zaangażowania na rzecz edukacji artystycznej najmłodszych oraz wyrównanie szans w dostępie do kształcenia. Dodatkowo przedsięwzięcie miało uświadomić rodzicom, w jaki sposób mogą wspierać rozwój talentów swoich dzieci.

Projekt został skierowany do 131 uzdolnionych artystycznie polkowiczank z szkół podstawowych, gimnazjalnych oraz ponadgimnazjalnych. Udział w przedsięwzięciu zapewniono także członkom chóru działającego przy Gimnazjum nr 1 w Polkowicach.

Piszemy, śpiewamy i malujemy

Na przestrzeni trzech miesięcy zorganizowano cykl warsztatów artystycznych. Autorskie programy przygotowane przez artystów plastyków, muzyków i pisarkę-dziennikarkę

zostały tak opracowane, aby nie ograniczać zainteresowań osób, które zdecydowały się przystąpić do projektu, oraz zapewnić im dostęp do wiedzy, warsztatu, technik i narzędzi, z którymi nie mieli wcześniej do czynienia. Zaplecze lokalowe zapewniły szkoły, a część zajęć plastycznych odbywała się w pracowni ceramicznej.

Młodzież poznawała nowe techniki malarskie oraz doskonaliła te, którymi nauczyła się posługiwać wcześniej. Zajęcia były bardzo owocne. Co ciekawe, różnica wieku osób biorących udział w warsztatach nie tylko nie była przeszkodą, ale wręcz zaletą. Maluchy chętnie uczyły się od starszych kolegów i koleżanek, a ci starsi nie pozostawali dłużni i równie chętnie spoglądali na pełne wyobraźni i niezwykle barwne prace najmłodszych uczestników projektu – Krystyna Bajon, prowadząca zajęcia plastyczne. Nauczyłam się nowych technik, w tym malowania na jedwabiu oraz pastelą suchą. Marzę o tym, by w przyszłości studiować na Akademii Sztuk Pięknych – Michalina Chwastyk, uczestniczka zajęć.

Grupa literacka pracowała pod okiem pisarki-dziennikarki. Publiczna prezentacja utworu jako „konfrontacja” nadawcy i odbiorcy oraz warunek istnienia każdej twórczości, słowo jako wyraz ekspresji i sposób wyrażania emocji, ćwiczenia praktyczne w podstawowych

formach dziennikarskich (reportaż, wywiad, publicystyka, komentarz, felieton) – to tylko część zagadnień poruszanych na warsztatach literackich.

Zajęcia bardzo mi pomogły. Mam za sobą próby felietonowe, intensywnie pracowałam nad warsztatem dziennikarskim. Mam nadzieję, że zdobyte umiejętności pomogą mi w przyszłości znaleźć interesujące zajęcia – Dawid Bulak, uczestnik warsztatów literackich.

Na zajęciach muzycznych młodzież, pod okiem profesjonalistów, przygotowała repertuar na koncert finałowy. Dodatkowo kształciła głos i słuch, rozwijała wrażliwość intonacyjno-emisyjną, wyrabiała umiejętność artystycznego wykonywania pieśni oraz nadawania im indywidualnego wyrazu interpretacyjnego.

W ramach projektu zorganizowano także wycieczki edukacyjne, m.in. na Uniwersytet Wrocławski, Akademię Muzyczną im. Karola Lipińskiego oraz do Muzeum Narodowego we Wrocławiu, gdzie młodzi polkowiczanie wzięli udział w praktycznych zajęciach i warsztatach.

Każdy uczestnik otrzymał *Indywidualne Rekomendacje Rozwoju Artystycznego*, zawierające ocenę poziomu zdolności artystycznych i wskazówki dotyczące dalszej ścieżki rozwoju.

Podsumowaniem projektu był uroczysty koncert na Gali Finałowej, który poprowadzili uczestnicy grupy literackiej, a swój program artystyczny zaprezentowały osoby biorące udział w warsztatach chóralnych, solistycznych oraz instrumentalnych. Prace plastyczne podziwiano podczas odbywającej się równocześnie wystawy.

Co dał projekt?

Młodzi ludzie biorący udział w projekcie wielokrotnie podkreślali, jak ważne z punktu widzenia ich rozwoju okazały się zajęcia warsztatowe. Utworzone grupy artystyczne dały możliwość poddania próbie własnych umiejętności. Młodzież miała okazję sprawdzić się na różnych płaszczyznach i wybrać optymalną dla siebie ścieżkę kariery. Uczestnicy nabrali pewności siebie, poznali szerokie spektrum działań artystycznych, ukierunkowali swoje zainteresowania, dostrzegli nowe perspektywy rozwoju. Cel projektu został w pełni osiągnięty – dzięki rozbudzeniu w młodzieży chęci angażowania się w edukację artystyczną i stworzeniu jej szansy dostępu do kształcenia. Zwiększono także zainteresowanie rodziców zdolnościami własnych dzieci i zapewniono im pomoc przy szukaniu rozwiązań edukacyjnych.

Zainicjowane w projekcie działania, już zupełnie samodzielnie, kontynuuje Polkowickie Towarzystwo Kulturalno-Edukacyjne *Ikar*.

Motto fundacji z Góry jest proste: współpraca z potrzebującymi wsparcia po to, aby skutecznie wykorzystać środki unijne przeznaczone na edukację na terenach wiejskich. Cel projektu został osiągnięty w 100%. Efekty widoczne są do dziś. Uczestnicy wciąż kontaktują się z fundacją i kontynuują naukę.

Elżbieta Skoczyła, koordynator projektu

Sami sobie pomagamy

Działanie 9.5 Oddolne inicjatywy edukacyjne na obszarach wiejskich

Projektodawca: Fundacja Pomocy Szkole im. E. Machniewicza w Górze

Wartość projektu: 50 000 zł

Okres realizacji projektu: 1.09.2009 r. – 30.08.2010 r.

Rodzice i dzieci

Gmina Góra charakteryzuje się wysokim stopniem bezrobocia, co skłania wielu mieszkańców do poszukiwania i podejmowania pracy za granicą, a przez to rozwija się zjawisko tzw. sieroctwa emigracyjnego. Brak perspektyw powoduje niechęć do kontynuowania nauki u wielu uczniów z Gimnazjum nr 2 w Górze. Rodzice nie potrafią skutecznie zmotywować swoich dzieci i pomóc im w wyborze kierunku dalszego kształcenia.

Nauczyciele Gimnazjum postanowili pomóc swoim uczniom. Wspólnie z Fundacją Pomocy Szkole im. Edwarda Machniewicza stworzyli projekt *Sami sobie pomagamy*, który miał zachęcić uczniów i ich rodziców do kontynuowania nauki, a przez to zwiększyć szanse na znalezienie dobrej pracy.

Grupę docelową projektu stanowiło 40 rodziców i uczniów III klasy Gimnazjum nr 2 w Górze w wieku 15-16 lat, zamieszkujących obszary wiejskie gminy.

Pokazujemy możliwości

Działania zostały zaplanowane w oparciu o wyniki przeprowadzonych rozmów z nauczycielami i dyrekcją oraz ankiety dotyczące potrzeb i oczekiwań uczniów.

Warsztaty z psychologiem pomogły młodzieży podnieść poziom samooceny, kształtować asertywność i umiejętności komunikacyjno-interpersonalne. Uczyli się zarządzania własnym czasem i ćwiczyli sztukę negocjacji. Na zajęciach informatycznych nauczyli się wyszukiwania, selekcjonowania i interpretowania informacji dotyczących samokształcenia, a także stypendiów, konkursów i grantów. Przeprowadzono seminarium dotyczące działalności organizacji pozarządowych i wolontariatu w kontekście aktywizacji społeczności lokalnej oraz seminarium na temat bazy turystycznej i historycznej Ziemi Górowskiej. Uczestnicy wzięli również udział w spotkaniach z pracownikami Ośrodka Pomocy Społecznej Powiatowego Urzędu Pracy oraz z przedsiębiorcami. Omawiane były m.in. możliwości pozyskiwania środków na podjęcie działalności gospodarczej. Bardzo ważną okazała się wizyta przedstawiciela policji. Młodzież miała okazję porozmawiać o odpowiedzialności karnej nieletnich, zapobieganiu przemocy w rodzinie oraz zasadach funkcjonowania „Niebieskiej karty”. Młodzi ludzie i ich rodzice mieli okazję przekonać się, jak wiele możliwości zatrudnienia daje im z jednej strony miasto, a z drugiej środowisko wiejskie, w którym mieszkają. Zorganizowano wizyty w ośrodkach kultury w większych miastach oraz innych interesujących miejscach, np. gospodarstwach agroturystycznych, które są przykładem wykorzystania turystycznego i kulturowego potencjału regionu.

Co dał projekt?

Zainteresowanie projektem wśród uczniów i ich rodziców było na tyle duże, że wsparciem objęto więcej osób, niż pierwotnie zakładano. Projekt, który był odpowiedzią na konkretne potrzeby uczniów i ich rodziców, musiał zakończyć się sukcesem. Potwierdza to statystyka – z danych wynika, że każdy z młodych uczestników złożył dokumenty do szkoły ponadgimnazjalnej. Aż 34 osoby uczą się w LO i w technikum w Górze lub Lesznie. O to właśnie chodziło. W trakcie zajęć zaobserwowano także u obu grup znaczny wzrost świadomości znaczenia dziedzictwa kulturowego regionu. Uczniowie rozwinęli przy tym swoje umiejętności interpersonalne.

Dzieci i ich rodzice nabrali pewności siebie i zacieśnili więzy rodzinne. Obserwowali się w różnych sytuacjach życiowych i wiele się nawzajem nauczyli.

Chętnie wezmę udział w kolejnym projekcie – tak dużo się nauczyłem i wiele zobaczyłem – tak napisał w ankiecie jeden z uczniów gimnazjum. Inna uczennica, Agnieszka Bajerowska, powiedziała: To były ciekawe zajęcia. Szczególnie zainteresowały mnie te poświęcone zasadom związanym z zakładaniem własnej firmy.

Projekt został również bardzo dobrze przyjęty przez rodziców: *Te zajęcia miały dla mnie dwójakie znaczenie – przyswoiłam sobie wiele często zupełnie nowych informacji z różnych*

dziedzin, ale była to także doskonała możliwość lepszego poznania mojego dorastającego dziecka – mówi jedna z mam uczestniczących w projekcie. Wiedza, jaką zdobyłam w trakcie projektu, już zaprocentowała, ponieważ pozwoliła na wybór szkoły właściwej dla córki, a nie takiej, jaką ja sobie dla niej wymarzyłam – dodaje inny rodzic.

Dla szkoleniowców projekt również miał duże znaczenie. *Udało nam się stworzyć atmosferę i warunki do nawiązania porozumienia międzypokoleniowego – stwierdziła Barbara Chrystman-Kurzawa, jedna z prowadzących zajęcia.*

Było to świetne posunięcie! – dodaje Bogdan Potoczny – W trakcie zajęć widać było jak młodzi ludzie i rodzice doskonale współpracują ze sobą.

Realizacja projektu *Sami sobie pomagamy* potwierdziła, że potrzeba rozwoju edukacji na obszarach wiejskich, nie tylko wśród młodzieży, ale także wśród osób dorosłych, jest bardzo duża. Uwagi, odpowiedzi i opinie uczniów oraz ich rodziców wskazały kierunki i stały się świetną bazą, na której można było zbudować kolejne działania. I tak powstały następne projekty dofinansowane z Europejskiego Funduszu Społecznego – dla członków Grup Odnowy Wsi *My też potrafimy* (Działanie 7.3 PO KL) oraz dla młodzieży gimnazjalnej *Wiemy więcej* (Działanie 9.5 PO KL).

Realizacja projektu wywołała wiele pozytywnych reakcji ze strony personelu szkoły, uczniów, absolwentów i osób ze szkołą niezwiązanych. Przyniosła konkretne i wymierne rezultaty. Odświeżono wiele szkolnych i klasowych przyjaźni, co jest szczególnie cenne dla osób starszych. Uczestnicy, szczególnie dorośli, podkreślają korzyści, jakie przyniósł projekt, i sygnalizują potrzebę dalszego rozwijania zdobytej wiedzy i umiejętności.

Małgorzata Kolińska, koordynator projektu

Łączymy pokolenia

Działanie 9.5 Oddolne inicjatywy edukacyjne na obszarach wiejskich

Projektodawca: Stowarzyszenie Absolwentów i Przyjaciół Liceum Ogólnokształcącego w Trzebnicy

Partnerzy: Powiatowy Zespół Szkół nr 1 w Trzebnicy

Wartość projektu: 49 867,36 zł

Okres realizacji projektu: 15.11.2010 r. – 14.05.2011 r.

Edukacja i podnoszenie poziomu kompetencji

Mieszkańcy Trzebnicy, zarówno młodzi jak i starsi, mają utrudniony dostęp do edukacji na wysokim poziomie. Wielu z nich nie zdawało sobie sprawy, jak ważne jest wykształcenie w życiu zawodowym i społecznym. Podczas spotkania absolwentów liceum ogólnokształcącego w grudniu 2009 r. powstał pomysł na projekt skierowany zarówno do młodzieży, jak i osób dorosłych, który miał być odpowiedzią na powyższy problem.

Projekt miał na celu podniesienie poziomu wykształcenia mieszkańców Gminy Trzebnica. Stworzyli go ludzie, którzy wiedzą, jakie znaczenie w życiu ma odpowiednie wykształcenie, i chcieli podzielić się swoimi doświadczeniami z innymi. W tym tkwiła największa wartość projektu *Łączymy pokolenia*.

Grupę docelową projektu stanowiło 48 uczniów szkół w gminie w wieku 13 – 17 lat oraz 51 dorosłych.

Uczymy i organizujemy spotkania

Przedsięwzięcie zakładało m.in. organizację spotkań pokoleń, czyli absolwentów – przedstawicieli różnych zawodów i specjalności – z obecnymi uczniami liceum. Gośćmi Stowarzyszenia byli m.in. farmaceuta, nauczyciel i psycholog, a także przedstawiciel samorządu lokalnego. Dorośli zachęcali młodzież do nauki oraz przełamywania istniejących barier równości i stereotypów.

Spotkania uświadomiły uczniom, jak ważne w życiu jest odpowiednie wykształcenie i jak wpływa na późniejszy wybór zawodu.

Nikt nie przypuszczał, że będziemy uczestniczyli w tak niecodziennym spotkaniu. Zdobyta wiedza na pewno przyda się zarówno na lekcjach wiedzy o społeczeństwie, jak i w dorosłym życiu. A kto wie, być może słowa przewodniczącego Rady Powiatu przyczynią się do wyboru kariery politycznej kogoś spośród nas i kiedyś, tak jak on, któreś z nas odwiedzi mury liceum już jako absolwent, by opowiedzieć uczniom o tym, jak to się wszystko zaczęło...? – powiedział Marek Szwiec, uczeń kl. II LO, po spotkaniu z samorządowcem.

Innym ważnym elementem projektu były pięciomiesięczne zajęcia z języka angielskiego i niemieckiego oraz warsztaty plastyczne i muzyczno-ruchowe. Dorośli uczyli się również obsługi komputera i Internetu.

Co dał projekt?

Dzięki podjętym działaniom udało się nie tylko podnieść poziom wykształcenia mieszkańców Gminy Trzebnica, ale także – a może przede wszystkim – uświadomić im zna-

czenie edukacji. Prawie 100 osób ukończyło szkolenia podnoszące poziom kompetencji i umiejętności językowych, obsługi komputera i Internetu oraz artystycznych. Wszyscy nauczyli się rzeczy praktycznych i przydatnych w codziennym życiu, a także nabrali pewności siebie i dostrzegli nowe możliwości rozwoju. Projekt spełnił swoje zadanie, a dodatkowo zintegrował lokalną społeczność. Stowarzyszenie Absolwentów i Przyjaciół LO w Trzebnicy zyskało nowych członków i zwolenników, a jego działalność została doceniona przez mieszkańców miasta, gminy i powiatu. Ponadto wydano monografię szkoły, popularyzującą osiągnięcia jej absolwentów, którą otrzymał każdy uczestnik projektu. Bardzo ważny był wspólny udział w zajęciach osób w różnym wieku. Wiedza młodzieży uzupełniana była doświadczeniem dorosłych, a młodzieńczy entuzjazm działał pobudzająco na starszych.

Ten projekt doskonale wpisal się w potrzeby lokalnej społeczności. Rodzice przekonali się, że szkoła nie jest miejscem, do którego przychodzi się tylko na wywiadówki, ale można tu także uzyskać wsparcie i zaproponować własne pomysły. Udało nam się zachęcić i zmotywować ojców do aktywniejszego udziału w edukacji ich dzieci. Projekt realizowaliśmy po raz pierwszy. Na szczęście zawsze mogliśmy liczyć na pomoc Gminy Złotoryja, doradztwo Regionalnego Ośrodka EFS w Legnicy i dobrego opiekuna projektu w Urzędzie Marszałkowskim. Rodzice wyrażają swój entuzjazm, pytają, kiedy nastąpi dalszy ciąg działań... Najlepszą rekompensatą naszego wysiłku jest szkoła pełna rodziców i pozytywny oddźwięk społeczny. To daje nam odwagę do tworzenia kolejnych projektów i aplikowania o środki EFS.

Bożena Buzala, koordynator projektu

Trzeba skorzystać!

Działanie 9.5 Oddolne inicjatywy edukacyjne na obszarach wiejskich

Projektodawca: Gmina Złotoryja – Szkoła Podstawowa im. S. Staszica w Wilkowie-Osiedlu

Wartość projektu: 48 652,71 zł

Okres realizacji projektu: 1.12.2010 r. – 31.05.2011 r.

Ułatwienie dostępu do specjalistów

Utrudniony dostęp do wysokiej jakości usług edukacyjnych oraz specjalistów, a także potrzeba własnej edukacji dotyczącej kompetencji wychowawczych – to problemy i oczekiwania zgłoszone przez rodziców dzieci ze Szkoły Podstawowej im. S. Staszica w Wilkowie-Osiedlu. Z kolei szkoła zdiagnozowała bardzo niski poziom zaufania i zaangażowania opiekunów w życie placówki. Aby rozwiązać te kwestie, stworzono projekt *Trzeba skorzystać!*

Głównym celem przedsięwzięcia było zniwelowanie zdiagnozowanych wad wymowy u dzieci oraz wzrost poziomu umiejętności wychowawczych rodziców, a także zwiększenie ich aktywnego udziału w życiu szkoły. Szczególną uwagę zwracano na zaangażowanie ojców i opiekunów. Zaplanowane działania miały przyczynić się do zmiany negatywnego sposobu postrzegania szkoły i zaprezentować ją jako miejsce dobrej edukacji, wsparcia i działań doradczych.

Grupę docelową stanowiło ponad 20 rodzin, dzieci z rodzicami lub opiekunami, z Wilkowa-Osiedla i sześciu okolicznych wsi. Zajęcia *Czym dziecko żyje, tego się nauczy* były skierowane do rodziców dzieci w wieku 3-6 lat, natomiast spotkania *Jak mówić, aby dzieci nas słuchały?* – do rodziców dzieci w wieku 7-9 lat.

Edukujemy i organizujemy rodzinne zajęcia

Dla tych, którzy mają kłopoty z dziećmi, ale przede wszystkim dla tych, którzy ich nie mają i nigdy nie chcą mieć – tak zachęcano rodziców do wzięcia udziału w warsztatach umiejętności wychowawczych. Opiekunowie uczestniczyli w spotkaniach prowadzonych przez pedagoga, który uświadamiał, jak ważny jest wzajemny szacunek w rodzinie i wspólny, aktywny udział rodziców w wychowaniu dzieci.

Program warsztatów jest tak skonstruowany, by stawiać w centrum uwagi integralną część rodziny, czyli dziecko. Jeśli dziecko „idzie w złą stronę”, to znaczy, że źle funkcjonuje cały system rodzinny. Problemy córki czy syna są najczęściej przejawem nieumiejętnego postępowania rodziców. Szczególną rolę w efektywnym rodzicielstwie pełni umiejętność komunikacji. Wiedza przekazywana rodzicom podczas spotkań dostarcza narzędzi do lepszego porozumiewania się, pomaga doskonalić własne umiejętności wychowawcze. Chcemy uczyć poszanowania potrzeb i uczuć dzieci oraz podkreślać potrzebę aktywnego udziału obojga rodziców w procesie wychowawczym – Krystyna Kuźmiak, pedagog i terapeuta. *Warsztaty to dobry sposób, aby pomóc nam, rodzicom, w zrozumieniu, jakie błędy popełniamy w wychowaniu dzieci. Zajęcia były bardzo ciekawe, wykonywaliśmy ćwiczenia*

i scenki dziecko-rodzic, co dało nam pełny obraz tego, jak nasze pociechy odbierają wydawane przez nas polecenia. Zrozumieliśmy, jak – nawet nieświadomie – możemy skrzywdzić dziecko. Pokazano nam, w jaki sposób panować nad swoimi emocjami, a także pomóc dziecku usamodzielniać się, nie wyręczając go w pracach domowych. Takie warsztaty powinny odbywać się częściej, aby większa grupa rodziców mogła z nich skorzystać – Magdalena Dubicka-Miksza, uczestniczka warsztatów.

Kolejnym krokiem było wskazanie aktywnych i wartościowych form wspólnego spędzania czasu wolnego. Dlatego właśnie zaplanowano i zorganizowano edukacyjne wycieczki do gospodarstw agroturystycznych we Wrzeszczynie i Podgórkach oraz *Rodzinne Ferie* i *Święto Rodziny*. Wszystkie zajęcia w ramach projektu zostały wcześniej skrupulatnie przygotowywane przez nauczycieli i rodziców. Do ich przeprowadzenia wykorzystano zakupione pakiety materiałów i pomocy dydaktycznych.

Następnym z działań były zajęcia logopedyczne dla dzieci ze zdiagnozowanymi wadami wymowy, głównie w wieku od 5. do 10. roku życia. Dzięki dofinansowaniu zatrudniono logopedę, zakupiono akcesoria oraz pomoce logopedyczne, a także odnowiono gabinet.

Dla rodziców powstał w szkole kącik prasowy, w którym znalazły się książki o tematyce wychowawczej, poradniki oraz czasopisma. Oprócz pozycji zaproponowanych przez Radę Rodziców, czytelnicy przynosili własne, zgromadzone w domowych bibliotekach. W rezultacie każdego miesiąca pojawiała się prawie 90 publikacji. Kącik prasowy funkcjonuje nadal i jest na bieżąco aktualizowany i uzupełniany przez rodziców.

Co się zmieniło?

Z badań przeprowadzonych po zakończeniu projektu wynika, że dla przeważającej części rodziców wzrosło znaczenie wspólnych działań, mających na celu dobro dziecka i zapewnienie mu lepszego startu w życiu. Uczestnicy warsztatów umiejętności wychowawczych oraz rodzinnych wycieczek edukacyjnych ocenili, że poprawiła się jakość ich relacji z dziećmi, zwiększyło się także zainteresowanie wydawnictwami edukacyjnymi i prasą o tej tematyce. Ponadto u części badanych wzrósł poziom zaufania do szkoły i własnej aktywności na jej terenie. Rodzice, w tym ojcowie, częściej wykazują chęć udziału w życiu codziennym szkoły oraz w kolejnych warsztatach i szkoleniach. Terapia logopedyczna przyczyniła się do skorygowania wad wymowy u ponad połowy jej uczestników.

Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego

Departament Europejskiego Funduszu Społecznego

Punkt informacyjny i naboru wniosków

ul. Mazowiecka 17, pokój nr 0004

50-412 Wrocław

tel. 71 776 96 17, 71 776 96 03, 71 776 95 51

e-mail: promocja.efs@dolnyslask.pl

www.efs.dolnyslask.pl

ISBN 978-83-934454-0-0

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

**DOLNY
ŚLĄSK**

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

